

Ministerstvo kultury

Maltézské náměstí 471/1
118 11 Praha 1

Telefon: 257 085 111
Fax: 224 318 155
E-mail: epodatelna@mkcr.cz

Vážený pan
Martin Reiner
Pod Červenou skálou 7
639 00 Brno

Váš dopis značky

Naše značka
MK 37364/2011 OAP

Vyřizuje/linka
Moravcová Anna Mgr. / 226

V Praze dne:
28. července 2011

Věc: Oznámení o odložení podnětu k zahájení řízení z moci úřední

Dne 11. května 2011 byl Ministerstvu kultury doručen podnět podepsaný několika osobami (převážně autory literárních děl, dále jen „signatáři“), kterým se tyto osoby domáhají odnětí oprávnění k výkonu kolektivní správy autorských práv občanskému sdružení DILIA, divadelní, literární, audiovizuální agentuře (dále jen „DILIA“). **Ministerstvo kultury** (dále jen „MK“) tímto sděluje, že po provedení šetření na základě uvedeného podnětu **neshledalo důvody k zahájení řízení z moci úřední, a proto podnět odložilo.**

Výše uvedený podnět nebyl označen ani datován, MK jej bez ohledu na tuto skutečnost posoudilo dle jeho obsahu jako podnět k zahájení řízení z moci úřední (§ 42 správního řádu), a to řízení o odnětí oprávnění k výkonu kolektivní správy podle ustanovení § 99 odst. 2 zákona. č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (dále jen „autorský zákon“) z důvodu porušování povinností kolektivního správce stanovených tímto zákonem.

Z podnětu vyplývá, že podle názoru signatářů se DILIA dlouhodobě neřídí tím, co jí stanoví zákon. Tím DILIA poškodila od roku 2000, kdy vešel v platnost autorský zákon, ekonomické zájmy stovek spisovatelů této země, neboť neplní svoji povinnost vyzvat k evidenci ty autory, pro které vybrala odměny a kteří jsou jí známi. Dle názoru signatářů nešlo v případě nenaplnění § 101 odst. 10 autorského zákona ze strany DILIA o nedbalost, ale o záměr. Signatáři dále uvádějí, že DILIA ztratila kredit k výkonu kolektivní správy autorských práv.

K názoru signatářů ohledně nenaplnění § 101 odst. 10 autorského zákona ze strany DILIA uvádí MK následující.

Podle § 101 odst. 10 autorského zákona přihlíží příslušný kolektivní správce při rozdělování a vyplácení odměn, které vybral na základě hromadné smlouvy podle odstavce 9 tohoto ustanovení pro smluvně nezastupované nositele práva k takovým z nich, kteří se u něj za tímto účelem přihlásili k evidenci. Je povinen vyzvat k evidenci ty, pro které odměny vybral a kteří jsou mu známi. Uvedené ustanovení se svým zněním odvolává k předchozímu 9. odstavci § 101 autorského zákona, kterým je v tomto předpisu zakotven institut tzv. rozšířené kolektivní správy. Podstatou tohoto institutu je, že v zákonem vymezených případech poskytuje kolektivní správce uzavřením hromadné licenční smlouvy uživateli oprávnění k užití předmětů ochrany nejen nositelů práv smluvně zastupovaných, ale i nositelů práv smluvně nezastupovaných.

První část ustanovení § 101 odst. 10 je obdobou ustanovení § 96 odst. 3 autorského zákona, které se vztahuje ke správě práv povinně kolektivně spravovaných. V rámci úpravy rozšířené kolektivní správy je však navíc stanovena povinnost kolektivního správce vyzvat k evidenci ty, pro které odměny vybral a kteří jsou mu známi. Tato povinnost byla kolektivním správcům uložena novelou autorského zákona č. 216/2006 Sb., s účinností od 23. května 2006. Z toho důvodu nemohlo k jejímu případnému porušení docházet před nabytím účinnosti této novely, tedy, jak uvádějí signatáři, již od roku 2000. Bez ohledu na toto ustanovení však platí, že je především věcí autorů, resp. nositelů práv samotných, aby se u kolektivního správce evidovali. Srov. obdobně komentář k autorskému zákonu autorů Telec, I., Tůma, P., podle kterého se na povinnosti nositelů práv včas se u kolektivního správce evidovat nic nemění (Telec, I., Tůma, P. Autorský zákon. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2007, s. 830).

K předmětné úpravě, tj. k § 101 odst. 10 věta druhá pro úplnost nutno doplnit, že spolu s tímto ustanovením bylo při přípravě novely autorského zákona, posléze přijaté v roce 2006, navrhováno rovněž další ustanovení, které mělo umožnit kolektivním správcům získávat údaje z informačního systému evidence obyvatel v případech, kdy je pro výkon kolektivní správy majetkových práv nutné získat aktuální adresu autora nebo výkonného umělce. Toto ustanovení však nakonec přijato nebylo a kolektivním správcům tak v současné době chybí účinný nástroj, jak získávat kontaktní údaje nositelů práv bez jejich součinnosti.

Pro oblast povinné kolektivní správy povinnost vyzvat k evidenci ty autory, pro které kolektivní správce odměny vybral a kteří mu jsou známi, stanovena není a ustanovení § 101 odst. 10 zde nelze ani širokým výkladem aplikovat. V případě kolektivního správce DILIA se jedná především o tzv. náhradní odměny /§ 96 odst. 1 písm. a) bod 4./ a o odměny za půjčování originálu nebo rozmnoženiny vydaného díla /§ 96 odst. 1 písm. a) bod 6./. Zde platí § 96 odst. 3 autorského zákona, podle kterého kolektivní správce přihlíží při rozdělování a vyplácení odměn či příjmů z vydaného bezdůvodného obohacení, které vybral při výkonu povinné kolektivní správy, pouze k takovým nositelům práv, jejichž práva k týmž předmětům ochrany, popřípadě k týmž druhům děl kolektivně spravuje na základě smlouvy, nebo kteří se u něj za tímto účelem přihlásili k evidenci. K tomu viz rovněž výše zmíněný komentář autorů Telec, I., Tůma, P.: „Autorský zákon zde vychází ze zásady *vigilantibus iura scripta sunt*, když podmiňuje vyplacení vybrané autorské odměny sdělením nezbytných informací kolektivnímu správci ze strany nositele práva, a to v náležité podobě. Není totiž běžně v silách kolektivního správce dohledávat informace o neznámých nositelích práv. Pokud by se tak

dělo, podstatně by to zvyšovalo náklady na výkon kolektivní správy, a to právě na účet těch nositelů práv, kteří o svá (soukromá) práva náležitě dbají.“ (cit. tamtéž, s. 758)

MK si v rámci šetření vyžádalo vyjádření DILIA. Ve vyjádření doručeném MK dne 30. 5. 2011 je uvedeno, že „DILIA postupuje v naprostém souladu se všemi výše uvedenými pravidly, tj. v rámci povinné kolektivní správy rozděljuje odměny do kolektivní správy řádně evidovaným autorům ve vztahu k jejich v registru DILIA evidovaným zveřejněným dílům, způsobem, který stanoví sami autoři v Rozúčtovacím řádu DILIA. Při první evidenci autora do kolektivní správy vyplácí z rezervních fondů za tím účelem tvořených odměny 3 roky zpět. V případě inkasa adresných odměn podle § 101 odst. 9 kontaktuje veškeré autory, za které odměny vybírá a které má v databázi (tj. jsou pro ni ‘známí’, tj. identifikovatelní, zná jejich adresu, a příp. jiné údaje, které DILIA umožní je kontaktovat), vyzývá je k evidenci a odměny jim vyplácí.“ MK shledává tento postup DILIA v souladu se zákonem. DILIA rovněž uvádí, že nad rámec výslovné zákonné povinnosti svou činnost v rámci povinné kolektivní správy propaguje, ať již v médiích, v rámci nejrůznějších veřejných tematických událostí typu výstav, festivalů a především prostřednictvím profesních sdružení autorů, a dále prostřednictvím svých webových stránek.

MK dále v rámci šetření, v zajmu co nejobektivnějšího posouzení věci, provedlo rešerši zahraničních právních úprav a praxe. V rámci rešerše získalo vyjádření několika zahraničních subjektů, konkrétně Mezinárodní konfederace asociací autorů a skladatelů (CISAC), německého Patentového a známkového úřadu (DPMA) vykonávající dohled nad činností německých kolektivních správců, dále německých kolektivních správců VG WORT a GEMA, slovenského kolektivního správce LITA a rakouského kolektivního správce Literar Mechana, rakouského ministerstva kultury a pracovníka Stálého zastoupení Polska v Bruselu (dříve pracovníka polského ministerstva kultury).

Ze sdělení zástupce CISAC vyplývá, že situace v jednotlivých zemích, ze kterých pocházejí členové CISAC, není jednotná, přičemž nelze vyloučit, že povinnost aktivně kontaktovat potencionální adresáty odměn může být stanovena kolektivním správcům národním právem. Zdůraznil však, že pokud jde o uplatňování/hlášení práv, v zásadě by měl být aktivní stranou nositel práv. Podle jeho názoru se nedá rozumně předpokládat, že kolektivní správce bude pátrat po možných nositelích práv. Zástupce CISAC dále uvedl, že jako pojistku běžně všichni kolektivní správci udržují určitý fond nevyplacených odměn po určitou právem předepsanou lhůtu (obvykle 2 nebo 3 roky) pro případné zpětné vyplacení nositelům práv, kteří se o ně dodatečně přihlásí. Po uplynutí této lhůty je zůstatek z fondu proporcionalně proplacen hlášeným nositelům práv nebo užít k jiným účelům stanoveným národním právem. Rovněž připomněl zásadu „ignorantia iuris neminem excusat“, podle níž musí každý sám pečovat o svá práva.

Podle informací poskytnutých německými subjekty mají v Německu nárok na výplatu odměny pouze ti nositelé práv, kteří jsou zastoupeni kolektivním správcem; nositelé práv, kteří s kolektivním správcem nemají uzavřenu žádnou smlouvu, se procesu rozdělení odměn účastnit nemohou. Co se týče výběru odměn u nároků, které mohou být uplatněny pouze kolektivními správci, odměna je vyplacena, pouze pokud jsou kolektivnímu správcovi známy kontaktní údaje nositele práv. Zákon neukládá kolektivním správcům povinnost vyhledávat nositele práv, pokud se nositel práva přihlásí zpětně, je mu částka dodatečně vyplacena. Stejně jako je běžné v praxi českých kolektivních správců, i v Německu o své činnosti kolektivní správci veřejnost pravidelně informují na svých internetových stránkách a rovněž

profesní spolky pravidelně informují kolektivní správce o nových členech, a tedy i o možných nositelích práv.

Ani v Rakousku není kolektivním správcům stanovena povinnost aktivně kontaktovat nositele práv, z čehož vyplývá, že kolektivní správce není nijak zodpovědný za skutečnost, že nositel práva nevěděl o možnosti výplaty odměn. Podle ustanovení § 90 odst. 2 rakouského autorského zákona se nároky na výplatu odměny promlčí bez ohledu na to, zda oprávněný věděl o skutečnostech zakládajících povinnost kolektivního správce vyplatit odměnu, ve lhůtě tří let. Někteří kolektivní správci organizují tzv. informační dny pro veřejnost, zákonem ovšem není stanovena povinnost podobné akce organizovat. Někteří kolektivní správci propagují svou činnost v médiích, ovšem jak uvedl zástupce rakouského kolektivního správce Literar – Mechana, je zásadně na nositeli práv, aby se sám o činnosti kolektivních správců informoval.

Obdobná situace jako ve shora jmenovaných zemích je i v Polsku. Ani zde kolektivní správci nejsou povinni vyzývat nositele práv k evidenci u kolektivního správce. Dotázaný rovněž upozornil na zásadu „ignorantia iuris nocet” („neznalost práva škodí“).

Na Slovensku zákon kolektivní správce přímo nezavazuje vyzývat jednotlivé nositele práv, aby se přihlásili o svoje odměny. Zákon však ukládá, aby kolektivní správce vykonával kolektivní správu řádně, a v ustanovení § 81 odst. 1 písm. j) stanoví kolektivním správcům povinnost vybírat v souladu s tímto zákonem a uzavřenými licenčními smlouvami pro nositele práv odměny, přiměřené odměny a náhrady odměn a případné příjmy z bezdůvodného obohacení, rozdělovat je a vyplácet v souladu se svým rozúčtovacím řádem. Když správce vykonává podle zákona povinnou kolektivní správu práv, vybírá, rozděluje a vyplácí odměny všem nositelům práv. A aby tyto mohl vyplatit (jak jej k tomu zákon zavazuje), musí podle názoru LITA vyvíjet aktivity směrem k identifikaci nositele práv a ke zjištění údajů potřebných pro vyplacení. LITA uvedla, že tuto zákonnou povinnost řeší kolektivní správci různě. LITA za tímto účelem aktivně zjišťuje kontakty na autory nebo na jejich dědice, v mnohých případech dává podnět na projednání nově objeveného dědictví, dále kontaktuje různé svazy, sdružení a další instituce (např. akademickou půdu) a rovněž vyzývá nositele práv k evidenci na své webové stránce.

Z provedeného průzkumu zahraničních úprav a praxe je zřejmé, že kolektivní správci nejsou povinni individuálně vyzývat jednotlivé nositele práv k evidenci, když tato povinnost není objektivně splnitelná. Je především povinností nositelů práv, aby svá práva sami u kolektivního správce uplatnili. MK shledalo, že postup kolektivního správce DILIA se nijak nevymyká běžné praxi zahraničních kolektivních správců, a není proto důvod pro zahájení řízení o odnětí oprávnění k výkonu kolektivní správy práv. Zároveň je MK toho názoru, že by DILIA měla a mohla – při zachování principů účelného vynakládání nákladů na výkon kolektivní správy - zlepšit poskytování informací, zejména prostřednictvím svých internetových stránek, např. tak, jak ve své praxi činí LITA (viz přiložené kopie z internetových stránek LITA). MK současně s tímto oznámením zasílá kolektivnímu správcí DILIA výzvu ke zlepšení své praxe ve výše uvedeném smyslu.

) Ze všech výše uvedených důvodů byl podnět vyřízen, jak je uvedeno shora tohoto oznámení.

Vzhledem k tomu, že si signatáři zvolili svého společného zmocněnce, je toto oznámení doručeno pouze tomuto zmocněnci, přičemž se předpokládá, že jeho prostřednictvím budou o výsledku šetření náležitě informováni ostatní signatáři podnětu.

JUDr. Pavel Zeman
ředitel odboru autorského práva

Příloha: dle textu

CC: DILIA, divadelní, literární, audiovizuální agentura
občanské sdružení
Krátkého 1
190 03 Praha 9